

Mina Pejić

ULOGA MEDIJA U SEKURITIZACIJI PARADE PONOSA

Beograd, novembar 2013.

Tekst koji objavljujemo u ovom broju je
predložak izlaganja Mine Pejić
na konferenciji o ulozi medija u procesu sekuritizacije "Riječ, slika i neprijatelj",
održanog u Podgorici 11-13. decembra 2013.

Ovu konferenciju su upriličili Medijski savjet Crne Gore za samoregulaciju, Udruženje nezavisnih elektronskih medija Crne Gore, Društvo crnogorskih novinara, Udruženje lokalnih štampanih medija Crne Gore i Insitut za javnu politiku.

O čemu je reč

Ukratko ću vam ispričati kako su mediji imali ključnu ulogu procesu u formiranja Parade ponosa kao pretnje po nacionalnu bezbednost, a samim tim pomogli državi da skrene pažnju javnosti sa pravog problema - huligana, i pitanja načina njihovog organizovanja, delovanja i finansiranja.

Prvo ću vam reći nešto o istoriji beogradske Parade ponosa, zatim o procesu sekuritizacije i na kraju o ulozi medija u ovom procesu.

1.

Istorija
beogradske
Parade Ponosa
je
istorija zabrana.

Istorija beogradske Parade Ponosa je istorija zabrana.

Prvi pokušaj da se Parada organizuje dogodio se 2001. godine, međutim, huligani su napali učesnike već tokom okupljanja, pa je događaj ubzo prekinut.

Sledeći pokušaj dogodio se 8 godina kasnije, tačnije 2009. godine. Te godine, samo dan uoči Parade, država je zabranila održavanje skupa na mesecima unapred planiranoj lokaciji.

Naredne godine, Parada je bila održana, uz kratku šetnju i skraćeno vreme trajanja usled nasilja koje je eskaliralo na ulicama. Srećom, niko od učesnika skupa nije bio povređen, a sukob se dogodio između huligana i pripadnika policije.

Nakon toga, država je zabranila održavanje Parade 2011, 2012, i 2013. godine.

Iako zabrana javnog skupa kakav je Prajd, predstavlja kršenje Ustava, a sami organizatori su podneli žalbu Ustavnom sudu i dobili presude za godine 2009. i 2011., država nastavlja da zabranjuje Prajd uz podršku većine stanovništva.

Smatram da je zabrana rezultat procesa sekuritizacije. A ja ću vam reći nešto o ulozi medija u ovom procesu.

Sam proces sekuritizacije sastoji se od: govornog čina, aktera sekuritizacije, objekta koji je ugrožen, bezbednosnih mera i publike.

Pitanje, na koje ću pokušati da vam dam odgovor, glasi: Kako je moguće da je publika, odnosno većina građana Srbije prihvatila tvrdnju da Prajd, jedan četvoročasovni skup u parku sa 1000 učesnika, predstavlja toliku pretnju za nacionalnu bezbednost, da država mora da tog dana privremeno ukine Ustav, i suspenduje zagarantovano pravo na slobodno okupljanje i zabrani ovaj događaj?

2.

Šta mediji konkretno rade?

Verujem da su mediji omogućili i pojačali širenje tog govornog čina različitih sekuritizujućih aktera. Oni su: desničarske grupe, političari, crkva i neke javne ličnosti.

Umesto da se na Prajd gleda kao na nešto što treba da se zaštiti, da su u pitanju ljudska prava i pravo na slobodu okupljanja koja su ugrožena, nacionalna bezbednost je postala referentni objekat, a Prajd se konstuiše kao pretnja.

Zajedno sa široko rasprostranjenim predrasudama o LGBT populaciji, mediji kreiraju kontekst koji podržava ovaj proces sekuritizacije. Takođe, mediji su doprineli formiranju načina na koji se o Paradi razgovara ali i razmišlja.

Šta mediji konkretno rade?

U pitanju su četiri fenomena:

Prvo, mediji koriste pogrdne termine kada izveštavaju o Paradi, termine kao što su: pederi, parada srama, što često za posledicu ima pogrdne i veoma negativne naslove.

U velikom broju slučajeva, ti članci su praćeni fotografijama sa scenama nasilja iz 2001. ili golim zadnjicama nekih ekstremno kostimiranih učesnika Prajda iz inostranstva. Na taj način očekuje se da će publika imati negativne asocijacije na Prajd i da će ga posmatrati kao nešto nemoralno i nebezbedno.

Drugo, što mislim da je i najopasnije, jeste činjenica da mediji daju prostor onima koji prete učesnicima Parade, čak i onima koji su osuđeni za to kao što je Mladen Obradović iz Obraza i ostalim ekstremistima.

Što je još važnije mediji prenose njihove izjave bez bilo kakve kritičkog osvrta, kao da su desničarski ekstremisti legitimni učesnici političkog života u Srbiji.

Mediji predstavljaju ekstremne desničare i LGBT aktiviste kao da su oni dva legitimna pola političkog spektra, što smo često mogli da vidimo u raznim TV duelima ili intervjuima.

Ova situacija bi se mogla uporediti sa organizovanjem diskusije u kojoj bi pozvali žrtve silovanja i njihove zlostavljače da suočavaju stavove o tome da li ljudi treba da budu silovani ili ne.

Treće, mediji takođe često vrlo potpuno nekritički prenose izjave političara i javnih ličnosti o Paradi ponosa, koje sadrže govor mržnje ili su veoma diskriminatorne.

Prethodne tri pojave su samo pojačale stepen homofobije u zemlji.

Četvrto, i poslednje, mediji intenzivno, naročito uoči najavljenog događaja, prezentuju argument da je Prajd ekstremno rizičan događaj koji može dovesti do eskalacije nasilja na ulicama, da javna i privatna svojima može biti uništena, da sektor bezbednosti to ne može da spreči i da je jedini način da se sačuva nacionalna bezbednost upravo zabrana Parade.

Sada ću sa vama da podelim nekoliko naslova:

“Strah od krvoprolića”, “Parada je puna rizika”, “Posle pедера će paradirati sodomisti i nekrofili!”, “Organizatori će zapaliti zastavu pre Parade”, “Učesnici Parade će biti napadnuti osama”, “Više nije normalno biti normalan” itd.

Selektivnim korišćenjem snimaka sa nasilno prekinutog skupa iz 2001 i nasilja sa ulica iz 2010, mediji su i vizuelno doprineli procesu sekuritizacije. Realne pretnje i problemi Parade ponosa spominju se u nekim medijima, i to najčešće u onim koji nisu dostupni širokoj javnosti. Takođe mediji koji su o Prajdu ispravno izveštavali često su osuđivani da su anti-srpski, pro zapadni.

Zanimljivo je videti kako mediji predstavljaju pripadnike LGBT populacije kao ultimativnog Drugog, kao da oni nisu građani Srbije, kao da su neprijatelji.

Na taj način Parada Ponosa prestaje u medijima da bude pitanje ljudskih prava, a postaje pitanje nacionalnog identiteta i nacionalne bezbednosti.

FORUM ZA BEZBEDNOST I DEMOKRATIJU

EDICIJA VIDICI I PUTOKAZI,

BROJ 5, novembar 2013.

Osim linka na website www.fbd.org.rs

umnožavanje, publikovanje ili prenošenje ovog teksta na drugim website stranicama nije dozvoljeno

Mina Pejić

je aistent na fakultetu, na predmetima Metodologija psiholoških istraživanja, Statistika i Psihometrija na smeru psihologija, Fakulteta za medije i komunikacije.

Završila je osnovne i postdiplomske master studije iz oblasti psihologije na Filozofskom fakultetu, na Univerzitetu u Beogradu.

Trenutno radi na doktorskoj tezi o psihologiji ličnosti, na istom fakultetu.

Od 2009.do 2012. godine je bila član organizacionog odbora Begradske parade ponosa